

Ольга Мігчук,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
професор кафедри журналістики та нових медіа
Факультету журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Olha Mitchuk,
Doctor of Sciences (Social Communications),
Professor,
Professor of the Department of
Journalism and New Media,
Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv University
ORCID iD: 0000-0002-1011-7320
Email: o.mitchuk@kubg.edu.ua

УДК 659.3:316.774

DOI <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2023.157>

КОНЦЕПТУАЛЬНІСТЬ ДІАЛОГІЗМУ МЕДІАКУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

CONCEPTUAL DIALOGISM OF THE MEDIA CULTURE OF THE MODERN INFORMATION SPACE

АНОТАЦІЯ. Функціонування медій у інформаційному суспільстві супроводжує діяльність компонентів сприйняття інформації. Будь-який медіатекст як інформаційний продукт містить певні контентні характеристики, розміщений у відповідному жанрово-формулюючому середовищі та має індивідуальні особливості впливу, формування та інформаційного супроводу. Конвергенційні процеси докорінним чином трансформували соціальну вагомість фактологічної і документальної компоненти контенту, розширили контентне наповнення та типологічну структуру носіїв інформаційної культури, зумовили розвиток нових підходів до керування інформаційними потоками, дали потужний поштовх до розвитку та перегляду поняттєвої бази інформаційної діяльності.

Філософсько-антропологічна парадигма – у своєму всеосяжному вигляді – передбачає врахування як універсальних екзистенційно-буттєвих характеристик аудиторії, так і її різноманітності психофізіологічних її властивостей. Виходячи з цього, можна зробити висновок про те, що шляхи і способи людського життєбуття не можуть бути уніфікованими; кожна людина є автономною істотою, здатною до вибору комунікації, пізнання світу і зміни власного буття через комунікацію.

Спертися в цьому людина може на фундаментальні феномени: ідею свободи та традиції. Людина здатна до захисту своєї екзистенції і до її збагачення за допомогою як опредмечених епіфеноменів самої себе – науки, літератури, релігії, мистецтва, філософії, – так і в безпосередньому життєвому процесі, шляхом самопізнання. Більшість дослідників, намагаючись узагальнити суттєві надбання української ліберальної думки, доходять висновків, що вона, стверджуючись в умовах жорстоких антинаціональних утисків, мала глибоко гуманістичну спрямованість, ґрунтувалась на вірі в історичне майбутнє українського народу. Саме завдяки ліберальній думці було сформульовано основні засади науки про історію української культури. Українські вчені гостро виступали за необхідність демократизації суспільного життя, критикували аристократизацію духовних цінностей, марксистську теорію класової боротьби.

Ключові слова: інформаційне суспільство, концептуальність, діалогізм, медіакультура, інформаційний простір.

ABSTRACT. The functioning of the media in the information society accompanies the activity of the components of information perception. Any media text as an information product contains certain content characteristics, is placed in an appropriate genre-forming environment, and has individual characteristics of influence, formation, and information support. Convergence processes fundamentally transformed the social importance of the factual and documentary component of the

content, expanded the content and typological structure of information culture carriers, led to the development of new approaches to managing information flows, and gave a powerful impetus to the development and revision of the conceptual base of information activity.

Philosophical-anthropological paradigm – in its comprehensive form – involves taking into account both the audience's universal existential and essential characteristics, as well as its diversity of psychophysiological properties. Based on this, we can conclude that the ways and ways of human existence cannot be unified; each person is an autonomous being, capable of choosing communication, learning about the world, and changing one's own existence through communication.

In this, a person can rely on a fundamental phenomenon: the idea of freedom and tradition. A person can protect his existence and enrich it with the help of objectified epiphenomena of himself – science, literature, religion, art, philosophy – and in the direct life process, through self-knowledge. Most researchers, trying to generalize the essential assets of Ukrainian liberal thought, come to the conclusion that it, asserting itself in the conditions of brutal anti-national oppression, had a deeply humanistic orientation and was based on faith in the historical future of the Ukrainian people. It was thanks to liberal thought that the basic principles of the science of the history of Ukrainian culture were formulated. Ukrainian scientists strongly advocated the need for democratization of social life and criticized the aristocracy of spiritual values and the Marxist theory of class struggle.

Keywords: *information society, conceptuality, dialogism, media culture, information space.*

© Мітчук Ольга, 2023 р.

Вступ. Період кінця XIX – початку XX століття завжди користувався підвищеною увагою у вчених різних галузей знань. Проте у зв'язку із активізацією різнопланових за науковим спрямуванням досліджень інтерес до цього етапу розвитку українського суспільства носить не лише науково-історичний характер. Поділ функціонування понять інформаційної культури на межі цих століть розглядається і через актуалізацію знань діячів цього часу та використання їх досвіду у сучасних комунікаційних процесах, оскільки саме цей період став показовим у формуванні політичної думки й утвердженні свідомості українського народу.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає в представленні визначення концептуальності медіакультури сучасного інформаційного простору. Для досягнення вказаної мети були поставлені такі **завдання**: окреслити діалогічну масовість сучасної інформаційної культури, з'ясувати функціональність масової інформаційної культури та виявити проблему цінності української ліберальної інформаційної культури кінця XIX – початку XX століття.

Теоретико-методологічна основа дослідження базується на науково-теоретичних та концептуальних положеннях українських та іноземних вчених. В основу науково-дослідницького пошуку покладено аналіз теоретичних опрацювань цієї проблематики: С. Квіта (теорія типології видів та засобів масовокомунікаційного впливу на аудиторію), Г. Почепцова (теорія

масової комунікації), М. Маклюєна (теорія трансформації комунікації), В. Золяк (функціональні характеристики контентної конвергенції засобів масової комунікації), О. Холод (організаційні особливості соціальних комунікацій) Н. Зражевська (функціонування медіакультури в соціальних комунікаціях), В. Лизанчук (діяльність мас-медіа України в контексті втілення в інформаційній практиці національнотворчої ідеї), І. Крупський, Н. Сидоренко (історичні аспекти функціонування української ліберальної інформаційної культури).

Методи дослідження. Методологію науково-дослідницького пошуку було здійснено, використовуючи загальнонаукові методи і спеціальні методики. Для функціонального формулювання концептуальності діалогізму медіакультури у зіставленні із сучасним інформаційним простором керувались методом узагальнення. Для аналізу поглядів концептуальності діалогізму крізь теоретико-історичну основу використовували методи аналізу та синтезу. Процес діалогізму медіакультури сучасного інформаційного простору розглядали, використовуючи логічний метод дослідження.

Результати й обговорення. Аналізуючи основні аспекти розвитку української інформаційної культури та процес її входження у загальноєвропейський контекст кінця XIX – початку XX століття, з впевненістю можемо стверджувати, що виникнення, становлення, розповсюдження української інформаційної культури відбува-

лося у ментальному полі українських духовних та матеріальних цінностей, під «керівництвом» того духу загальної національної культури, за якого в суспільстві відпрацьовується сукупність уявлень, переживань, життєвих установок людей, що визначає їх спільне бачення світу. Адже таку сукупність називають менталітетом або ментальністю – проєкцією загального світу культури на психіку людей.

Досліджуючи функціонування української журналістики в контексті інформаційної культури, не можна не звернутись до теми її функціональних характеристик, а це ніщо інше як її ліберальні характеристики та ознаки змістового та контекстного супроводу.

Лібералізм фактично набув ознак надбудови над фактологічною чи документальною базою, що підтверджується амбівалентним характером функціонування контенту в межах фактологічного поля різних носіїв інформаційної культури. У цьому ж руслі розгортаються і процеси керування контентом з огляду на зростання його важливості як засобу впливу на формування громадської думки, засобу маніпулювання суспільною свідомістю, вагомого чинника та засобу правового регулювання. Чіткість факту, яким би логічним, емоційним чи віртуальним контекстом він не супроводжувався, є інтелектуальною основою функціонування в суспільстві носіїв інформаційної культури та їх аналітичних спроможностей.

Контекстний чинник функціонування носіїв інформаційної культури є сутністю повідомлень, а тому усю їхню діяльність можна вважати дискурсом. Це означає, що увесь контент, що містяться в носіях інформаційної культури, варто вивчати крізь призму як змістового, так і контекстного навантаження. Ліберальний чинник залишається елементом чесності інформаційної практики, фактором поваги аудиторії та довіри до джерела повідомлення. Носії інформаційної культури через свою здатність зацікавити та задовольняти максимально велику кількість споживачів інформаційного продукту не можуть обмежуватися документальною, фактологічною сухістю. Інтерпретація – ось основа діяльності носіїв інформаційної культури, ліберальний контекст функціонування якої (інтерпретації) яка, власне, і перетворює цю ланку соціальної сфери

суспільства на очікуваний інтерес десятків мільйонів людей.

Винятково актуальною проблемою буття носіїв інформаційної культури стало співвідношення фактологічної та документальної інформації та їх інтерпретації. Контекст лібералізації технології інформаційної практики в усіх суспільних сферах дає можливість цим носіям реалізувати свій високий комунікаційний потенціал, набути винятково важливого статусу в політичних, економічних, військових, ідеологічних протистояннях шляхом широкого використання інтерпретації фактологічної та документальної інформації відповідно до цілей та інтересів замовників (держава, соціальна група, власник тощо).

Історико-культурологічне вивчення ролі української інформаційної культури в комунікаційному середовищі неможливо не починати з аналізу такого суттєвого об'єктивного явища в сучасній Україні, як рух до нового типу культури. Адже однією з характерних ознак інформаційного суспільства є формування розгорнутої системи розповсюдження, збереження і обробки інформації, нових принципів комунікативно-інформаційного взаємовпливу.

Інформатизація інформаційно-культурного простору є не тільки показником рівня науково-технічного розвитку суспільства – інтенсивність цього процесу відкриває небувалі можливості у передачі знань, широкої перспективи взаємозбагачувального розвитку людини. Проте, за словами дослідниці Н. Зражевської: «у даній площині нас цікавить ще один аспект – культурної спадщини у контексті комунікації поколінь. Адже зі всіх чинників, що з'єднують людей у часі та просторі, найбільш суттєвим та ціннішим є соціальна пам'ять, матеріалізована в українському інформаційно-культурному просторі. Завдяки їй минуле приходить у сьогодення, а майбутнє ніби вгадується сьогоденним, з'єднаним з минулим» [2].

Інформаційна культура розвивалась одночасно з розвитком суспільства, втілюючи у собі його основні досягнення і відповідаючи потребам тієї чи іншої історичної епохи. Вона як продукт, створений у сфері матеріального виробництва, має власну комунікаційну форму, що відрізняється своєрідністю та індивідуальністю

елементів, характерних для кожного історичного відрізка часу.

Носії інформаційної культури – комплексна мова культури, і базовими у цій концепції є поняття культура і текст культури, сформульовані Ю. Лотманом. Отже, культура – колективний розум або над індивідуальний інтелект; культура – сукупність всієї неуспадкованої інформації, способів її організації і збереження; культура – деякий семіотичний механізм, що має метою вироблення та збереження інформації [4, с. 377–380].

Текст культури, поданий у публічних її взірцях, – зафіксована певним чином інформація, внесена в колективну пам'ять. Інформаційна культура вирішує специфічні завдання: збереження, функціонування і передачі у часі та просторі матеріалізованої духовної еманції. Від самого початку вона виникає та реалізується як тримовний феномен: письмовий (або друкований) словесний текст + зображення + конструктивна форма. Однак у свідомості людини будь-який чинник інформаційної культури функціонує як єдине ціле, як самостійна мова культури [7, с. 95–100].

Образ інформаційної культури реалізується через складну, насамперед художню структуру, в якій можна виділити:

по-перше, архітектоніку, спрямовану на створення просторової матеріальної конструкції;

по-друге, візуальний чинник, який вирішує завдання внутрішньої композиції;

по-третє, компонування просторовості, що містить власне зображувальний ряд, який працює на інтерпретацію контенту.

Усі ці елементи структури нероздільно пов'язані між собою та створюють складну єдність.

Матеріали та історичні умови формували матеріальну конструкцію інформаційної культури: глиняні таблички Вавилону з отриманням папірису полишили місце рукописним артефактам Єгипту та античності. Розвиток християнства з його культурою публічних проповідей і інституту судочинства у Римській імперії спровокували появу інформаційного кодексу. Але перехід від «прихованої форми розвитку» до кодексу мав серйозні наслідки для розвитку культури, оскільки надавав можливість аналізувати, порівнювати, зіставляти різноманітні тексти, робити із них виписки. Кодекс як найбільш гуманна, співвідне-

сена з особистістю людини форма інформаційної культури удосконалюється більше двох тисячоліть [8, с. 81–82].

Інформаційна культура за своєю природою діалогічна. Усі її чинники «просякнуті змістом» і беруть участь у діалозі. Форма діалогу виконує не тільки комунікативні функції, але й – через контент – смислосупроводжувальні. Трансляція основного тексту може супроводжуватися «додатками», «доповненнями», «коментарями» і іншими елементами контентних додатків, що створюють діалог і перекличку епох всередині самого текстового простору. У поєднанні поетичного слова та графічного зображення зіштовхуються, доповнюючи та інтерпретуючи один одного, дві мережі принципово різних артефактів інформаційної культури, і це інколи сприяє її смислово-му збагаченню. Система діалогу створює складну поліфонію інформаційної культури, яка значно розширює комунікаційний потенціал всіх її творчих чинників.

Тисячоліття розвитку інформаційної культури опрацювали систему правил переведення духовної еманції в духовну вербальну форму. Вбираючи, синтезуючи старі та нові лінгвістичні підходи до висловлення контенту, інформаційна культура удосконалювалась та розвивалась як комплексна мова культури зі своєю динамічною поетикою [5, с. 201].

Українська ліберальна інформаційна культура кінця XIX – початку XX століття відіграла свою культуротворчу роль не тільки в поширенні наукового знання, а й у розвитку інформаційного середовища тогочасного суспільства. А тому вона досліджується нами як один із чинників національної культури, який вирішував специфічні завдання тогочасного суспільства – збереження, функціонування та передачі у часі, просторі матеріалізованої духовної еманції – та допомагав створенню принципу комунікативності, під яким розуміється та нормативна умова, яка визначає певну реальність: інформаційна культура як результат відображення змісту суспільної діяльності в суспільній і індивідуальній свідомості, а згодом засобом мови, книги, літератури тощо у системі соціальних комунікацій не може ні виникнути, ні існувати поза діяльністю суспільства та незалежно від нього [6, с. 9–11].

Інформаційна культура – це спосіб успадкованої та неуспадкової інформації. Інформаційна культура є суспільним феноменом, і в цьому ракурсі важливо не упустити не тільки такого розгляду аспектів як комунікаційне призначення інформаційної культури, напрямки її функціонування та суспільна роль, які можуть бути представлені у вигляді сукупного результату впливу на розум, почуття, ціннісні орієнтації людей, а й важливості розвитку в інформаційній культурі принципу комунікативності, який і полягає в тому, що він визначає специфіку духовного або інформаційного спілкування – на відміну від матеріальних взаємин у соціумі. Будучи похідним від матеріального, ідеальне набуває форми відносної самостійності, стаючи активним початком суспільної діяльності.

Неоднозначність трактувань сутності національних феноменів породжена їх складністю, багатоманіттям і віртуальним характером. Саме це є причиною спрощеного підходу до проблем ліберального напрямку розвитку інформаційної культури: дослідники вдаються здебільшого або до соціологічного підходу у тлумаченні ліберальної інформаційної культури, або надто психологізують це явище.

Культурологічний підхід, в основі якого лежить зв'язок національної культури і національної свідомості, дозволяє більш плідно аналізувати різні події, процеси і явища, пов'язані з проявами характеру народу. Зрештою, власне інформаційно-культурний підхід може привести до сучасного наукового усвідомлення самого поняття “нація”. А інформаційно-культурологічна база як така уможливорює розуміння важливості та значущості таких феноменів суспільної свідомості, як література, мистецтво, журналістика, філософія, а також найвищого уособлення природи – людини (про це чудово пише Антін Княжинський) [3].

Ліберальна інформаційна культура українського народу сягає своїм корінням далекого минулого. Відтворюючи її розвиток, ми бачимо переломні моменти в її історії, що засвідчують процес самосвідомості людини як суспільного феномену. Зрештою, вона є вагомим чинником екзоетнічності як організації національного життя, яка базується на засадах відкритості етносу, тобто широким контактах із зовнішнім світом, усіма етнічними

ми спільнотами, що є гарантом взаємодосягнення етносу, дієвим стимулом його економічного, політичного та культурного розвитку.

Вивчаючи цілісну концепцію історії розвитку ліберальної інформаційної культури українського народу, особливу увагу варто звернути на потребу об'єктивного вивчення цієї історії без замовчування багатьох фактів. Адже саме в історії ліберальної української інформаційної культури є ще багато недосліджених аспектів, в тому числі у ділянці засобів масової інформації. Засоби масової інформації, попри глобальну інформатизацію сьогоденного суспільства, залишаються специфічним способом у процесі культурного формування особистості, що визначено самою соціальною природою журналістики, яка втілює у собі всі досягнення інформаційної культури на кожному етапі її історичного розвитку.

Вважаючи так, ми маємо на увазі не тільки засоби масової інформації в їхній традиційній статичній формі, але в її динамічному сьогоденному варіанті – конвергентні мас-медіа [1, с. 231]. Високий рівень розвитку інформаційної культури суспільства вимагає та вимагатиме від конвергентних мас-медіа більш повно та ефективно реалізовувати свою основну функцію – управління інформаційною діяльністю та успішну комунікаційну організацію, розвиток суспільного життя [1, с. 221].

Розуміння ліберальної інформаційної культури та її зв'язку із загальною культурою особистості виходить із самої суті комунікаційних процесів. Адже інформаційна культура – поняття доволі широке. Воно містить в собі не тільки вміння та навички задоволення комунікаційних зацікавлень аудиторії, але й більш загальні знання і навички роботи з різноманітними джерелами інформації. За своєю суттю процеси і власні методики роботи з джерелами – це аналітична робота.

Після дослідження ролі української ліберальної інформаційної культури у формуванні інформаційного осереддя стає зрозумілим, що відмінною особливістю інформаційно-культурної діяльності порівняно з іншими гуманітарними чинниками культури є те, що вона дає можливість продуктивно використовувати накопичені людством культурні багатства, з одного боку – зберігаючи їх, а з другого – у потрібний момент дозволяючи їх аналізувати, даючи до них доступ.

При цьому ліберальна інформаційна культура є способом фіксації будь-якої інформації засобом знаково-осмислених елементів. Саме це дозволяє розглядати специфіку інформаційної культури як образ мислення користувача, відправника, посередника в комунікаційних системах, які беруть участь в інформаційно-культурних процесах.

Передумовою розвитку української ліберальної інформаційної культури стала соціальна потреба в ній як в основному інструментові соціальної комунікації, дієвому факторові культурних і громадських перетворень. Функціональна цінність ліберальної інформаційної культури полягає переважно в її практичному значенні: вона без обмежень у просторі й часі задовольняє інформаційні потреби суспільства. Ліберальна інформаційна культура віддзеркалює динаміку соціальних відносин – з одного боку, зазнаючи їх впливу, а з другого, впливаючи на них.

Українська ліберальна інформаційна культура стала тією культурною цінністю, яка набула загальнолюдського характеру та увійшла в систему національної спадщини. Приймавши національне забарвлення, втілюючи комунікаційними засобами соціальні очікування, українська ліберальна інформаційна культура почала забезпечувати цілісність та самобутність української нації, оберігати її від впливу чужих елементів. Ті культурні вартості, традиції та звичаї, що трансформувались українськими носіями ліберальної інформаційної культури кінця XIX – початку XX століття, були спрямовані на такий механізм дії суспільства, який дозволив не допустити переваг чужих елементів над національними, бо це неминуче поставило б під загрозу національне життя народу взагалі.

Українська ліберальна інформаційна культура вписала самобутню сторінку у творчий портрет української культури взагалі, надаючи їй неповторної своєрідності. Адже національна самобутність інформаційно-культурних носіїв цієї культури, що існували в аналізованому проміжку часу, втілювались рідною мовою, яка всіляко заборонялась для поширення матеріалізованої людської думки з метою сприяння хоча б елементарним освітнім процесам.

Соціальні комунікації є інформаційно-культурним феноменом. Інформаційна культура є

чинником соціальних комунікацій. Сьогодні соціальні комунікації трактуються науковцями як діяльність, що породжує нову якість розуміння, нову якість комунікаційних процесів, якої раніше ніколи не було. Творчість – це покращення через новизну, через нові ресурси буття. Творчість – це удосконалення життя людини в її унікальності та гармонії з світобудовою.

Розуміючи ризик втрати інформаційно-культурної ідентичності, ризик запізненого культурного розвитку, виокремлюємо проблему цілісності ліберальної інформаційної культури як невід'ємну ознаку її стабільного розвитку. У зв'язку з цим, формуючи завдання інформаційно-культурної політики, варто виходити із розуміння того, що в сукупності універсальних загальнолюдських норм та цінностей, принципів організації комунікаційного співтовариства є перспектива формування ліберальних підходів до інформаційної культури. Подібний підхід до втілення інформаційно-культурної політики враховує палітру як етнічної, так і світової ліберальної культури, що й стало передумовою входження української ліберальної інформаційної культури у світовий комунікаційний простір.

На початку XX століття ліберальна інформаційна культура України, з одного боку, продовжувала розвивати народні, демократичні традиції попереднього століття, а з іншого – знаходилась в активному пошуку нових форм, використання досягнень інших культур. Інформаційна культура, як і культурний процес в цілому, – це постійне самооновлення, вироблення нових форм, засобів задоволення інтересів і потреб людей залежно від конкретної соціально-економічної ситуації з урахуванням регіональних особливостей.

Інформаційна культура як явище – це загальне надбання комунікаційної життєдіяльності людей, але безпосередніми творцями мистецьких цінностей є особистості, адже кінцевий продукт може створити лише індивідуум, і лише потім цей продукт стає надбанням людства. Тому особистість – та рушійна сила, яка творить колективний культурний процес. Але із розвитком суспільних відносин розвивається та ускладнюється комунікаційний процес, у ньому диференціюється духовна і матеріальна культура, утворюючи спеціалізовані форми, при цьому кожна одержує самодостатній

напрямок і має тенденцію виокремлення в комунікації, опосередковано взаємопов'язані із загальнокультурним розвитком. Серед провідних форм інформаційно-культурного процесу стали і засоби масової інформації.

Висновки і перспективи. У другій половині XIX – початку XX століття українська ліберальна інформаційна культура продовжувала свій прогресивний розвиток, хоч це відбувалось в умовах систематичних заборон. Тому вона не змогла розвиватися нормально, за властивими їй еволюційними законами. Доводилось долати не лише внутрішні суперечності та перешкоди, притаманні для будь-якої культури, а й великий політичний тиск з боку державних російської, німецької, польської культур. Це пригнічувало творчий потенціал українських лібералів.

Історія інформаційної культури цього періоду ще раз доводить, що без відсутності держави, без політичної, матеріальної, правової підтримки культури нація починала занепадати або продовжує свій розвиток через надзусилля. Саме це і було характерно для розвитку української культури в цей період. Його головним здобутком можна вважати утвердження етнокультури культури українського народу, що створила ґрунт для становлення української державності.

Список використаної літератури

1. Золяк В. В. Акомодатійні чинники ієрархії контентної конвергенції засобів масової комунікації. *Наукові праці. Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка. ; 2008. Вип. 17. С. 229 – 232.
2. Зражевська Н. Інтертекстуальна парадигма журналістського тексту. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2135> (дата звернення 30.08.2023).
3. Княжинський А. Дух нації: соціологічно-етнопсихологічна студія. Наукове товариство ім. Т. Шевченка. Нью-Йорк; Філадельфія; Мюнхен, 1959. 291 с.
4. Лотман Ю.М. Куклы в системе культуры. *Лотман Ю.М. Избранные статьи в трех томах. Таллинн : Александра, 1992. Т. I. 264 с.*

5. Мітчук О.А. Вплив концепцій Томаса Джефферсона на розвиток української ліберальної журналістики. *Наукові записки Інституту журналістики*. Ужгород, 2014. Вип. 1. С. 199–203.
6. Різун В. *Розвиток науки про масову комунікацію в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Соціальні комунікації сучасного світу: наук.-теорет збірник / Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т. 2009. С. 9–11.
7. Холод О. Зв'язок психолінгвістичного інструментарію ЗМІ з технологіями маркетингової комунікації при іміджуванні політиків. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1414> (дата звернення 30.08.2023).
8. Stephens M. *A History of news: from the drum to the satellite*. New – York: Viking, 1988. 400 p.

References

1. Zoliak, V. V. (2008), "Akomodatsiini Chynnyky Iierarkhii Kontentnoi Konverhentsii Zasobiv Masovoi Komunikatsii", *Naukovi pratsi. Filolohichni nauky*, Kamianets-Podilskyi nats. un-t im. I. Ohienka, iss. 17, pp. 22 –232.
2. Zrazhevskaya, N. (2007), «Intertekstualna Paradyhma Zhurnalistkoho Tekstu», available at: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2135> (accessed 30 August 2023).
3. Kniashynskiy, A. (1959), *Dukh Natsii: Sotsiolohichno-Etnopsykholohichna Studii*, New-York, Philadelphia, Munchen, Naukove tovarystvo im. T. Shevchenka, 291 p.
4. Lotman, Yu. M. (1992), *Kukly v systeme kultury. Izbrannyye statyi v trekh tomakh*, Aleksandra, Tallynn, 1992. T. I. 264 p.
5. Mitchuk, O. A. (2014), «Vplyv Kontseptsii Tomasa Dzheffersona na Rozvytok Ukrainkoi Liberalnoi Zhurnalistyky», *Naukovi Zapysky Instytutu Zhurnalistyky*, Uzhhorod, iss. 1, pp. 199–203.
6. Rizun, V. (2009), «Rozvytok Nauky pro Masovu Komunikatsiiu v Instytutu Zhurnalistyky Kyivskoho Natsionalnoho Universytetu Imeni Tarasa Shevchenka», *Sotsialni komunikatsii suchasnoho svitu: nauk.-teoret zbirnyk*, Pereiaslav-Khmelnitskyi derzh. ped. un-t, pp. 9–11.
7. Kholod, O. (2008), «Zv'язok Psykholinhvistychnoho Instrumentariiu ZMI z Tekhnolohiiamy Marketynhovoi Komunikatsii Pry Imidzhuvanni Politykiv», available at: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1414> (accessed 30 August 2023).
8. Stephens, M. A. (1988), *History of News: from the Drum to the Satellite*, Viking, New York, 400 p.

Надіслано до редакції: 11.06.2023 р.